

Vastineet vuoden 2025 arviointikertomukseen

KASVATUS- JA OPETUSLTK 25.8.2026

Valtuusto on kokouksessaan 8.6.2026 käsitellyt tarkastuslautakunnan arviointikertomusta.

Tarkastuslautakunta on esittänyt, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin vastaukset erikseen kaupunginhallitukselta koko arviointikertomukseen ja lautakunnilta omaan osuuteensa niin, että ne voidaan käsitellä valtuuston lokakuun kokouksessa.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on käsitellyt tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen ja antaa vastauksensa tässä asiakirjassa.

Huomiot joihin tarkastuslautakunta on pyytänyt lautakunnalta

Millaisilla konkreettisilla mittareilla lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääntymistä mitataan ja arvioidaan.

Vastaus:

Hyvinvointi on laaja käsite, minkä vuoksi myös lasten ja nuorten hyvinvointia mitataan useasta eri näkökulmasta. Hyvinvointi ei myöskään aina lisäännä, ja siihen vaikuttavat sekä toimintaympäristön, yhteisöjen ja yksilöiden tilanteiden muutokset.

Heinolan kaupungissa lasten ja nuorten hyvinvoinnin muutoksia mitataan ja arvioidaan sekä laaja-alaisilla valtakunnallisilla indikaattoreilla ja mittareilla, että paikallisilla asukaskyselytutkimuksilla ja asiakastyytyväisyyskyselyillä. Lakisääteinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma linkittyy kaupungin strategiaan.

Konkreettiset mittarit ja arviointimenetelmät jakautuvat seuraaviin kokonaisuuksiin:

A) Kouluterveyskysely

Kaupunki hyödyntää [Terveystietokeskuksen \(THL\)](#) kouluterveyskyselyn tuottamaa tietoa, jota seurataan erityisesti lasten ja nuorten turvallisuuden näkökulmasta, elintapojen, fyysisen terveyden ja koetun hyvinvoinnin näkökulmasta, osallisuuden ja koulunkäynnin näkökulmasta ja mielen hyvinvoinnin, sosiaalisten suhteiden ja elämään tyytyväisyyden näkökulmasta:

1. Turvallisuuden näkökulman indikaattorit/mittarit:

- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa
- Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana
- Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana
- Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana
- Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana

Lisäksi seurataan nuorten matalan kynnyksen Ohjaamo-palvelun kävijämääriä, SOME-turvapalvelun käyttöprosenttia ja lasten pienituloisuusastetta, joilla saadaan ilmiötietoa ja arvioidaan vaikuttavuutta.

2. Elintapojen, fyysisen terveyden ja koetun hyvinvoinnin näkökulman indikaattorit/mittarit:

- Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi
- Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista
- Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta
- Ei käytä alkoholia
- Käyttää alkoholia viikoittain
- Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajallaan korkeintaan 1 h viikossa
- Nukkuu arkisin vähintään 8 tuntia
- Syö aamupalaa joka arkipäivä
- Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran

3. Osallisuuden ja koulunkäynnin näkökulman indikaattorit/mittarit:

- Opettajat ovat kiinnostuneita opiskelijan kuulumisista
- Kokee voivansa vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee
- Pitää koulukäynnistä/opiskelusta
- Luvattomia poissaoloja vähintään viikoittain
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet
- 80% harrastemallin kyselyyn vastanneista on mukana joko harrastemallissa tai harrastaa vapaa-ajallaan

4. Mielen hyvinvoinnin, sosiaalisten suhteiden ja elämään tyytyväisyyden näkökulman indikaattorit/mittarit:

- Kokee voivansa vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee
- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä
- Ei yhtään hyvää kaveria
- Ei yhtään läheistä ystävää
- Tuntee itsensä usein yksinäiseksi

Lisäksi seurataan harrastemalliin osallistujien ja myönnettyjen harrastesetelien määrää.

B) Paikalliset asukaskyselytutkimukset ja asiakastyytyväisyyskyselyt

Valtakunnallisen tiedon rinnalla käytetään kohdennettuja paikallisia kyselyitä kokemustiedon kokoamiseen:

- **Asukaskyselytutkimusten** avulla arvioidaan kaikenikäisten kokemusta turvallisuudesta ja sujuvasta arjesta. Tuloksia hyödynnetään palveluiden parantamisessa ja henkilökunnan toiminnassa.
- **Asukastyytyväisyyskyselyiden avulla** todennetaan lasten ja nuorten kokemusta harrastemallista ja kulttuurin ja liikunnan hyvinvointivaikutuksia kaikenikäisiin.

C) Valtakunnalliset ohjausmittarit

Kaupunki seuraa hyvinvointityönsä vaikuttavuutta ja resursseja kahdella keskeisellä valtakunnallisella järjestelmällä:

- **HYTE-kerroin:** Valtakunnallinen kannustinjärjestelmä, joka mittaa kunnan tekemää tuloksellista terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä ja vaikuttaa suoraan valtionosuuksiin.
- **TEAvisari:** Valtakunnallinen digitaalinen järjestelmä, joka pisteyttää ja arvioi Heinolan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen terveydenedistämisaktiivisuutta (esim. sitoutuminen, johtaminen ja resurssit).

Lopuksi

Hyvinvointityössä tulee ottaa huomioon lakisääteisesti kaikki ikäryhmät ja strategiassa voidaan painottaa tiettyjä hyvinvoinnin mittareita. Heinolassa on käytössä valtakunnalliset THL:n suosittamat mittarit, joita on täydennetty Heinolan kannalta olennaisilla mittareilla.